

komster, som om de selv ejede foreningens aktiver. Det betyder endvidere, at indtræden af nye medlemmer udløser skat hos de gamle, fordi der skal foretages en opgørelse hos de gamle medlemmer, som om en andel af deres aktiver overdrages til de nye medlemmer. Dette vanskeliggør anvendelsen af investeringsforeninger med meget få medlemmer.

Disse vanskeligheder knytter sig navnlig til anvendelsen af aktieavancebeskatningslovens regler, når medlemmet beskattes af aktiefortjenester efter et realisationsprincip.

Gevinst og tab på aktier, når realisationsprincippet anvendes, opgøres på grundlag af gennemsnitsmetoden. Det betyder, at der skal opgøres en gennemsnitlig anskaffelsessum for aktier i det samme selskab. Fortjenester, der realiseres efter mere end 3 års ejertid, er skattefrie for selskaber, og tab kan ikke fradrages, jf. aktieavancebeskatningslovens § 4. I tilknytning hertil gælder en regel om, at de først erhvervede aktier anses for de først afståede (først ind - først ud).

Hvis både investeringsforeningen med ganske få medlemmer og et af medlemmerne selv ejer aktier i samme selskab, vil investeringsforeningen ikke kunne anvende gennemsnitsmetoden korrekt, hvis investeringsforeningen ikke har kendskab til medlemmets egen beholdning.

Hvis både investeringsforeningen og medlemmet selv ejer aktier i samme selskab, vil der endvidere kunne opstå den situation, at investeringsforeningen ved afståelse af en aktie antager, at der er tale om afståelse af en aktie efter mindre end 3 års ejertid. Foreningen danner sin mening på grundlag af, hvad den ved om anskaffelsestidspunkterne for sine egne aktiebeholdninger og princippet om først ind - først ud. De gældende regler om investeringsforeninger med meget få medlemmer betyder imidlertid, at princippet om først ind - først ud skal anvendes på alle aktier i samme selskab hos både investeringsforeningen og medlemmet selv, som om der er tale om en fælles beholdning. Hvis medlemmets egen beholdning af aktier i samme selskab er ældre end investeringsforeningens, vil foreningen derfor uden at vide det være kommet til i skattemæssig henseende at sælge en aktie fra medlemmets beholdning.

Det foregående vedrører, hvordan investeringsforeningen disponerer med virkning for medlemmet. Men på helt samme måde vil medlemmet også kunne komme til at disponere for investeringsforeningen og sælge en aktie fra foreningens beholdning.

Hvis medlemmet er et aktieselskab, der ikke driver livsforsikringsvirksomhed, betyder de anførte regler, at investeringsforeningen vil kunne komme til at rea-

lisere en aktie i den urigtige tro, at den realiseres med tab indenfor tre års grænsen.

De beskrevne vanskeligheder opstår ikke i forhold til de investeringsforeninger, hvor medlemmerne er pensionskasser, ATP og LD, der er omfattet af pensionsafkastbeskatningsloven, idet beskatningen af gevinst og tab på aktier efter denne lov sker efter et lagerprincip.

Hvis medlemmet af investeringsforeningen er et aktieselskab, der driver livsforsikringsvirksomhed, vil manglende viden om, fra hvilken beholdning aktien sælges, ikke få nogen betydning for den skat, som selskabet skal betale. Det skyldes, at livsforsikringsselskaber er omfattet af de særlige regler i selskabsskatteovens § 13, stk. 8-13, om reduktion i hensættelsesfradraget for ubeskattede aktiefortjenester. Kombinationen af disse regler og aktieavancebeskatningsloven indebærer, at livsforsikringsselskabet reelt beskattes af urealiserede fortjenester på aktierne efter et lagerprincip.

Selve det regnskab, som forsikringsselskaberne fører over henholdsvis fortjenester og fradragsbegrænsning, kompliceres dog af de anførte forhold, selvom de ikke har betydning for størrelsen af skatten.

De beskrevne problemer løses, hvis man anerkender foreninger med få medlemmer som selvstændige skatteretlige subjekter.

Ønsket om at kunne anvende foreninger med få medlemmer aktualiserer det problem, at det lovregulerede civilretlige investeringsforeningsbegreb ikke stemmer overens med det skatteretlige investeringsforeningsbegreb, og at forskellene er blevet større i de senere år. Samtidig er det skatteretlige investeringsforeningsbegreb i sig selv upræcist som følge af, at det er udviklet i administrativ praksis.

Det civilretlige investeringsforeningsbegreb findes i lov om investeringsforeninger og specialforeninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 658 af 7. august 2002.

Efter denne lov var det indtil 1997 således, at en investeringsforening var en forening, som havde til formål at modtage midler til forvaltning fra en videre kreds eller offentligheden. Det betyder, at en investeringsforening typisk var en forening med mange medlemmer. Der var dog ikke noget til hinder for at en forening med kun et medlem kunne være omfattet af lov om investeringsforeninger, når blot den stod åben for alle, der henvendte sig og gerne ville være medlem af foreningen.

I 1997 blev der vedtaget en udvidelse af lov om investeringsforeninger, således at specialforeninger også blev omfattet af loven. En specialforening kan